

INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

I. EL PROCÉS D'INTEGRACIÓ EUROPEA

Tema 1. Orígens i evolució de la idea d'una Europa unida

La idea de la unitat europea. El pla Schuman i la CECA. Els Tractats de Roma: la CEEA i la CEE. Les revisions dels Tractats constitutius: les dinàmiques d'aprofundiment i d'ampliació. L'adhesió a la Unió Europea.

Tema 2. La Unió Europea

El Tractat de Reforma de la Unió Europea o *Tractat de Lisboa*. Estructura, principis i objectius generals de la Unió Europea. Personalitat jurídica de la Unió Europea. Competències de la Unió Europea. La Política exterior i de seguretat comuna. Disposicions constitucionals estatals per a la transferència de competències.

Tema 3. El funcionament de la Unió Europea

Els objectius i els mitjans d'acció de la Unió Europea: el mercat interior; la Unió Econòmica i Monetària; les polítiques i les accions. L'Espai de Llibertat, Seguretat i Justícia. La ciutadania de la Unió. Les "cooperacions reforçades".

II ESTRUCTURA, ÒRGANS I PODERS

Tema 4. Estructura orgànica de la Unió Europea: aspectes generals

Idees generals. Les institucions de la Unió Europea. El Consell Europeu. El Banc Central Europeu. Òrgans complementaris: òrgans consultius, òrgans de gestió. El finançament.

Tema 5. La funció normativa: el Consell, la Comissió i el Parlament

El Consell de Ministres. La formació de la voluntat de l'estat en el si del Consell. La Comissió europea. El Parlament europeu. Els procediments d'adopció de normes a la Unió Europea. Els òrgans consultius: el Comitè Econòmic i Social i el Comitè de les Regions.

Tema 6. El Tribunal de Justícia i el Tribunal de Comptes

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea. El Tribunal General. El Tribunal de la Funció Pública de la Unió Europea. El Tribunal de Comptes.

III. LES FONTS DE L'ORDENAMENT JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA

Tema 7. L'ordenament jurídic de la Unió Europea. El dret primari. Els principis generals de dret

Idees generals sobre els actes jurídics de la Unió. Classificació. El dret primari. La revisió del dret primari. Els principis generals de dret. La protecció dels drets fonamentals en l'ordenament jurídic de la Unió Europea.

Tema 8. Els acords internacionals fets per la Unió Europea i les fonts "complementàries"

Idees generals. Els acords fets per la Unió Europea amb tercers estats i amb organitzacions internacionals. Les fonts "complementàries". El dret internacional.

Tema 9. El dret derivat

Idees generals. Actes jurídics de la Unió Europea previstos pels tractats: actes obligatoris i actes no obligatoris. Règim de la promulgació del dret derivat. Els actes no previstos pels tractats.

IV. L'APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Tema 10. L'efecte directe del dret de la Unió Europea

Idees generals. Noció d'efecte directe. L'efecte directe del dret originari. L'efecte directe del dret derivat: el cas de les directives. Els efectes de les normes de la Unió Europea en les relacions entre particulars.

Tema 11. La primacia del dret de la Unió Europea

Idees generals. Noció de primacia. Conseqüències de la primacia. La qüestió de la primacia del dret de la Unió Europea en els sistemes constitucionals dels estats membres.

Tema 12. El principi de la responsabilitat de l'estat per incompliment del dret de la Unió Europea

Idees generals. Noció d'incompliment de l'estat. Condicions de la responsabilitat de l'estat i del dret dels particulars d'obtenir reparació.

Tema 13. L'execució del dret de la Unió Europea

Idees generals. El principi d'autonomia institucional i de procediments. L'execució administrativa del dret de la Unió Europea: l'execució directa per part de les institucions i l'execució indirecta per part dels estats membres. L'execució en els estats d'estructura federal o regional: el cas d'Espanya.

V. LA GARANTIA JUDICIAL DE L'APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA**Tema 14. El control judicial. El contenciós de la Unió Europea**

Idees generals. Sistema de recursos: classificació i notes característiques. El control dels actes jurídics de la Unió Europea: el recurs d'anul·lació, el recurs d'inactivitat i el recurs de responsabilitat extra contractual. El control dels actes dels estats membres: el recurs d'incompliment.

Tema 15. La qüestió prejudicial

Idees generals. La cooperació entre el Tribunal de Justícia de la Unió Europea i les jurisdiccions nacionals dels estats membres. Actes que poden ser objecte de qüestió prejudicial. Efectes de la sentència prejudicial.

BIBLIOGRAFIA

OBRES GENERALS

- Abellán Honrubia, V.; Vilà Costa, B. (dir.). Olesti Rayo, A. (coord.). *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*. 4a. ed. Barcelona: Ariel, 2005; *id.* i Piñol Rull, J.Ll. (dir.). Campins Eritja, M. (coord.). *Prácticas de Derecho Comunitario Europeo*. 2a. ed. Madrid: Tecnos, 2003.
- Aldecoa Luzárraga, F. *La integración europea II. Génesis y desarrollo de la Unión Europea (1979-2002)*. Madrid: Tecnos, 2002.
- Andrés Sáenz de Santa María, P.; González Vega, J.A.; Fernández Pérez, B. *Introducción al derecho de la Unión Europea*. 2a. ed. Madrid: Eurolex, 1999.
- Bassols, Raimundo, *Veinte años de España en Europa*, 2ª ed., Madrid: Política Exterior, Biblioteca Nueva, 2007.
- Bernad y Álvarez de Eulate, M.; Salinas Alcega, S.; Tirado Robles, C. *Instituciones y derecho de la Unión Europea*. Saragossa: Realizaciones, Informes y Ediciones Europa S.L., 2003.
- De Pablo Valenciano, J., *Cuestiones prácticas de economía de la Unión Europea*, Madrid: Paraninfo, 2008.
- Díez Moreno, F. *Manual de derecho de la Unión Europea*. 4a. ed. Madrid: Civitas, 2006.
- Escobar Hernández, Concepción (dir.). *Instituciones de derecho comunitario*. València: Tirant lo Blanch, 2006.
- Huesa Vinaixa, R. (coord.). *Instituciones de derecho comunitario*. 2a. ed. València: Tirant lo Blanch, 2000.
- Linde Paniagua, E., *Políticas de la Unión Europea*, 5ª ed., Madrid: Colex, 2008.
- Mangas Martín, A.; Liñán Noguerras, D.J. *Instituciones y derecho de la Unión Europea*. 5a. ed. Madrid: Tecnos, 2005.
- Mellado Prado, P.; Linde Paniagua, E.; Gómez de Liaño, M.; *Instituciones de Derecho Comunitario*, Madrid: Colex, 2009.
- Pérez-Bustamante, R., *Historia política y jurídica de la Unión Europea*, Madrid: Edisofer, 2008.
- Truyol y Serra, A. *La integración europea*. Madrid: Tecnos, 1999.

TEXTOS NORMATIUS I JURISPRUDÈNCIA

- Carrera Hernandez, F.; González Alonso, L.N.; Navarro Batista, N., *Jurisprudencia básica del Tribunal de Justicia de las comunidades europeas: práctica jurídica*. Madrid: Tecnos, 2000.
- Código de la Unión Europea*, edició de A. Alonso Ureba i altres, Madrid: La Ley, 2008.
- Tratado de la Unión Europea. Tratados constitutivos de las Comunidades Europeas y otros actos básicos de Derecho Comunitario*, edició preparada per Araceli Mangas Martín, 14ª ed. Madrid: Tecnos-Biblioteca de Textos Legales, 2008.
- Tratado de Lisboa*, edició preparada per José Martín y Pérez de Nanclares y Mariola Urrea, Madrid: Marcial Pons, Real Instituto El Cano, 2008.

DICCIONARIS DE LA UNIÓ EUROPEA

- Bru Purón, C.M. (dir.) i d'altres. *Diccionario de la Unión Europea*. Madrid: Ediciones Universitas, 1999.
- Martín y Pérez de Nanclares, J. (coord.). *Europa a voces. Diccionario jurídico-político de la Unión Europea*. Saragossa: Egido D.L., 1999.
- Weidenfeld, W; Wessels, W. (ed.). *Europa de la A a la Z. Diccionario de la integración europea*. Barcelona: Institut d'Estudis Europeus, Mediterrània, 1998.

ADRECES D'INTERNET

- <http://europa.eu> Europa. El portal de la Unión Europea
- http://ec.europa.eu/spain/index_es.htm Representación de la Comisión Europea en España
- <http://eur-lex.europa.eu> EUR-Lex. El derecho de la UE
- <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/FuturoEuropa/> Real Instituto El Cano
- <http://www.robert-schuman.org/index.php?lang=fr> Fondation Robert Schuman
- http://europa.eu/lisbon_treaty/index_es.htm Europa. El portal de la UE. Tratado de Lisboa
- <http://www.hablamosdeeuropa.es> Hablamos de Europa. Secretaría de Estado para la UE
- <http://www.termcat.cat/dicci/comunitats/index.html> Lèxic de les Comunitats Europees